

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	DS019 Основи композиції / Basics of Composition
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	фахова передвища
Галузь знань	В Культура і Мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	B2 Дизайн
Освітня програма	Графічний дизайн
Семестр	3 семестр (9 кл.), 1 семестр (11 кл.)
Курс	2 курс (9 кл.); 1 курс (11 кл.)
Анотація курсу	Навчальний курс «Основи композиції» є пропедевтичним курсом загальної фахової підготовки художника-дизайнера. Метою даного пропедевтичного курсу є розвиток художнього мислення, творчої та просторової уяви, фантазії, художнього смаку, здатності до асоціацій, без яких неможлива творча діяльність художника-дизайнера. Навчальний курс «Основи композиції» має сформувані у студентів початкові практичні навички в роботі з формою: на площині, в рельєфі, об'ємі. Це сприяє утворенню у майбутніх дизайнерів системи знань про засоби композиції та загального усвідомлення ролі цих засобів у образному ряді; формують гостроту зору, просторове мислення, смак, відчуття гармонії, пропорцій, креативне мислення. Методика викладання дисципліни «Основи композиції» має гнучкий характер і передбачає: творчий підхід до процесу навчання, що складається з коротких установчих бесід та дискусій, практичного виконання вправ, які мають виявляти різносторонній підхід до поставлених завдань: роботу з аналогами, літературою, інформацією Інтернету; демонстрацію дидактичного матеріалу (методичного фонду кафедри, матеріалів періодичної преси, каталогів робіт вітчизняних та зарубіжних майстрів графічного дизайну, Веб-сайтів). Навчальним планом передбачається послідовне виконання студентами практичних завдань з дисципліни «Основи композиції». Вивчення курсу

	розраховано на два семестри, кожен з яких завершуються екзаменаційним переглядом. Навчальна дисципліна «Основи композиції» за структурно-логічною схемою підготовки студентів вищеназваного напрямку продовжує формування комплексу знань студентів, поглиблюючи положення, що були закладені в основних предметах спеціальності 022 Дизайн.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=229
Мова викладання	українська
Лектор курсу	Пестич Алла Іванівна канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: allapestych@icloud.com
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/koop_d25.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	Здатність застосовувати теоретичні знання в області мистецтва та дизайну, традиційні і сучасні культурно-мистецькі процеси і практики у власній професійній діяльності. Здатність візуалізувати творчі задуми при створенні об'єктів дизайну. Здатність застосовувати засоби та прийоми формоутворення, макетування і моделювання об'єкту для втілення дизайнерської ідеї. Здатність здійснювати композиційну побудову та колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта. Здатність застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності. Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями). Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт на всіх етапах розробки об'єкту (продукту) дизайну. Здатність проявляти ініціативу та креативні підприємницькі навички. Здатність планувати та управляти процесом виконання дизайнерського завдання.

Перелік програмних результатів навчання	Загальної підготовки Знати базові поняття, концепції в дизайні, принципи дизайну, процеси створення об'єктів дизайну, традиційні та інноваційні техніки і технології, пов'язаність етапів створення і методів поширення продукту (твору). Знаходити оригінальні рішення поставлених професійних завдань самостійно або у співпраці в творчому колективі (групі), аргументуючи свій вибір. Використовувати набуті знання, конструктивні критичні зауваження фахівців стосовно своїх творчих та навчальних результатів для фахового розвитку. Професійної підготовки Зображувати композиційно-цілісні об'єкти дизайну засобами графічних та художніх технік. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень. Обґрунтовувати вибір технік, технологій та матеріалів для створеного або спроектованого об'єкту (продукту) дизайну, враховуючи його екологічну безпечність. Визначати мету, завдання та етапи проектування. Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну. Демонструвати навички командної роботи, міжособистісної, соціальної та переговорної взаємодії з іншими. Презентувати власні професійні компетентності, створенні об'єкти (продукти) або їх елементи в професійному середовищі, перед клієнтами, користувачами та споживачами, враховуючи тенденції ринку праці у сфері дизайну.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 90 Кількість кредитів – 3 Кількість лекційних годин – 0 Кількість практичних занять – 30

	Кількість годин для самостійної роботи студентів – 60 Форма підсумкового контролю – екзаменаційний перегляд
Методи навчання	1. За джерелом одержуваних учнями знань: вербальні, наочні, практичні методи (виконання практичних робіт). 2. За рівнем пізнавальної активності і самостійності студентів: 1) пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний, 2) частково-пошуковий або евристичний, 3) дослідницький, метод проектів.
Зміст дисципліни	
Тема 1. Вступна частина. Поняття композиції. Форма і процес формотворення. Формат та його мірні властивості. Пропорції та масштабність. Пляма. Асоціативні композиції із плямами «Повідомлення» «Нагорода» «Велетень» Взаємозв'язок графічних елементів з простором та вплив однієї форми на іншу.	Ознайомлення з основами організації композиційних площин, на практиці дослідити зміни емоційного навантаження в залежності від відношення елементів до цілого та один до одного, розвиток навичок абстрактного та образного мислення. Організація графічної композиції, що базується на взаємозв'язку графічних елементів з простором та між собою. Аналіз аналогів. Практичне виконання композицій із взаємодією плям: Показати за допомогою плям наступні асоціації: повідомлення; нагорода; велетень; близькість; віддаленість; захоплення. Засоби виконання: ручне ескізування в техніці аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак, чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір. Вимоги до завдання: композиції розміром 15 x 15 см komponуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.
Тема 2. Взаємодія між як складовими елементами(лінії) та середовищем, емоційне навантаження композиції. Естетичні якості.	Ознайомлення з естетичними та емоційними смисловими навантаженнями елементів композиції (на прикладі ліній). Організація композиції за допомогою ліній. Аналіз аналогів. Практичне виконання композиції з використанням ліній, що асоціативно виражають запропоновані тематики: спокій, танець, катастрофа. Засоби виконання: ручне ескізування в техніці аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак,

	чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір. Вимоги до завдання: композиції розміром 15 x 15 см компонуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.
Тема 3. Цільність композиції. Закон головного в цілому. Мірність та пропорційність. Структурний рівень форми.	Ознайомлення з структурним рівнем форми, мірністю та співрозмірністю, створити цілісні композиції на запропоновану тематику, що дасть змогу розвитку креативного художнього мислення. Практичне виконання 3 композицій, що являють образний розвиток сюжету запропонованої ситуації («Корида»): зустріч на початку; взаємодія в сутичці; перемога або поразка. Засоби виконання: ручне ескізування в техніці аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак, чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір. Вимоги до завдання: композиції розміром 15 x 15 см компонуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.
Тема 4. Статичні, динамічні симетричні якості зображення в композиції. Ритм. Різновиди глибинно просторової композиції. Підпорядкованість, рівновага, повторення цілого. Ньюанс та контраст.	Дослідження статички, динаміки, симетрії та асиметрії. Аналіз аналогів. Практичне виконання. Побудувати композицію використовуючи статичні й динамічні якості зображення в композиції, а також симетрію і асиметрію. Засоби виконання: ручне ескізування в техніці аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак, чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір. Вимоги до завдання: 4 композиції розміром 15 x 15 см компонуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.
	Виконання композиційних вправ: Ритм, підпорядкованість та рівновага в повторенні цілого (монотонність); Ритм, підсилення та затухання (наростання); Ньюанс в ритмі; Контраст. Засоби виконання: ручне ескізування в техніці

	аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак, чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір. Вимоги до завдання: композиції розміром 15 x 15 см компонуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.
Тема 5. Художні засоби композиції. Фактура. Фізичні властивості.	Ознайомлення з створенням фактури, навички в передачі фізичних властивостей текстур та фактур різними художніми засобами. Практика утворення композицій за допомоги чергування елементів на однаковій відстані. Застосування тотожності динамічних, гострокутних форми, похилі і звивисті лінії, різні типи контрастів. Створення, за допомогою вивчених засобів асоціативних композицій на тему звуків та запахів. Засоби виконання: ручне ескізування в техніці аплікації (картон, цупкий папір, ножиці, різак, чистове виконання передбачає гуаш, туш, перо, цупкий папір. Вимоги до завдання: 4 композиції розміром 15 x 15 см компонуються на вертикальному форматі А4, передбачається чорно-біле вирішення, оригінальність та лаконічність.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Використання ІІІ	Використання ІІІ під час виконання завдань регламентується Політикою «Використання ІІІ в освітньому процесі ЧДБК» Завдання мають маркування регламенту використання ІІІ. Використання ІІІ під час виконання завдань з

	даного предмету заборонено.
Підсумковий контроль	Екзаменаційний перегляд

Система оцінювання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі іспиту, відповідно до графіку навчального процесу.

Підсумкова оцінка за умови іспиту виставляється як загальна сума балів набраних за результатами поточного (70%) та підсумкового контролю.

Розрахунок підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка (О) розраховується як сума балів за роботу в семестрі (S) та балів за іспит (Т), кожен з яких має максимальну вагу 100 балів. Вагові коефіцієнти для обох компонентів однакові та дорівнюють **0,5**.

Формула: $O = (S \times 0.5) + (T \times 0.5)$

Зміст завдання	Практичні
1. Асоціативні композиції із плямами «Повідомлення» «Нагорода» «Велетень» Взаємозв'язок графічних елементів з простором та вплив однієї форми на іншу.	20
2. Взаємодія між як складовими елементами(лінії) та середовищем, емоційне навантаження композиції. Естетичні якості.	20
3. Цільність композиції. Закон головного в цілому. Мірність та пропорційність. Структурний рівень форми.	20
4. Статичні, динамічні симетричні якості зображення в композиції. Різновиди глибинно просторової композиції. Підпорядкованість, рівновага, повторення цілого. Нюанс та контраст.	20
5. Художні засоби композиції. Фактура. Фізичні властивості.	20
Разом	100
Екзаменаційний перегляд	100
Всього	100*0,5

Критерії оцінювання для кожного виду навчальної роботи

1. Відвідування та комунікація з викладачем 0-4 балів

- 3-4 – регулярна присутність, активне спілкування, своєчасні питання та уточнення.

- 1-2-рідкісна присутність, або мінімальна взаємодія.
- 0 – відсутність.

2. Ідея та оригінальність 0-4 балів

- 3-4 – яскрава, нестандартна, добре сформульована концепція.
- 1-2 – слабка або запозичена ідея. ідея цікава, але частково шаблонна.
- 0 – відсутність власної концепції.

3. Художнє виконання / технічна майстерність 0-4 балів

- 3-4 – високий рівень володіння технікою, охайність, якість.
- 1-2 – слабка техніка, відчутні помилки, добрий рівень, є дрібні недоліки.
- 0 – невиконане або дуже низька якість.

4. Креативність у використанні матеріалів та прийомів 0-4 балів

- 3-4 – нестандартні рішення, цікаве поєднання технік.
- 1-2 – переважно шаблонне виконання, помітні творчі спроби, але без глибокої оригінальності
- 0 – немає творчих знахідок.

5. Завершеність та відповідність вимогам 0-4 балів

- 3-4 – виконане, але з дрібними недоліками, завдання виконане повністю, відповідає критеріям.
- 1-2 – неповне, із суттєвими проблемами.
- 0 – невиконане.

Кожне завдання має здаватися відповідно до дедлайну. Виключенням є поважна причина (хвороба, сімейні обставини, форс мажорні ситуації). У разі нездачі завдання в термін без поважної причини, студент має право доздати завдання протягом 10 календарних днів, але робота буде оцінена не вище ніж 50% від максимальної оцінки.

Розподіл балів на екзаменаційний перегляд

№	назва	максим. кількість балів
1	Єдність композиції – усі елементи твору повинні підпорядковуватись єдиному задуму та створювати цілісність.	10
2	Контраст – використання протилежних за формою, чи розміром елементів.	10

3	Пропорції – правильне співвідношення частин цілого для гармонійності композиції.	10
4	Ритм – закономірне повторення форм, ліній чи кольорів, яке створює відчуття руху та організації.	10
5	Динаміка і статика – врівноважене поєднання руху та спокою в композиції.	10
6	Центр композиції – головний елемент, на який звертається найбільша увага глядача.	10
7	Симетрія та асиметрія – організація простору на основі дзеркальної рівноваги або ж навмисного відхилення від неї.	10
8	Баланс – рівновага між елементами за розміром, кольором, формою та розташуванням.	10
9	Масштаб – співвідношення величини об’єктів один до одного та до простору.	10
10	Цілісність та завершеність – композиція повинна виглядати довершеною і не вимагати додаткових деталей.	10
Разом		100

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Алексіс Л. Бойлен. Візуальна культура / пер. з англ. Г. Лелів. Київ : ArtHuss, 2021. — 208 с.
2. Берд М. 100 ідей, що змінили мистецтво. / Майкл Берд — пер. з англ. Остап Українець, Катерина Дудка — Київ : ArtHuss, 2018. — 216 с.
3. Бойчук А. Простір дизайну / А. Бойчук. — Харків : Нове слово, 2013. — 368 с.
4. Вудфорд С. Як розглядати картини. / Сьюзен Вудфорд – пер. з англ. Любов Пилаєва — Book Chef, 2022. — 176 с.
5. Даниленко В. Я. Дизайн : підручник / В. Даниленко. — Харків : Вид-во ХДАДМ, 2003. — 320 с.
6. Іттен Й. Наука дизайну та форми. Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах / Йоганнес Іттен. Пер. із нім. Сергій Святенко. Київ : ArtHuss, 2021. — 136 с.
7. Іттен Й. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва: навч. посібник / Йоганнес Іттен. Пер. із нім. Сергій Святенко. Київ : ArtHuss, 2022. — 96 с.
8. Льюрік М., Томмен Ж., Лайфер Л. Дизайн-мисленнєве життя. Практичний посібник. / Майкл Льюрік, Жан-Поль Томмен, Ларрі Лайфер – пер. з англ. Олена Лісевич – ArtHuss, 2021. — 256 с.
9. Лаптон Е. Основи. Графічний дизайн 04: Нові основи / Еллен Лаптон, Дженніфер Коул Філіпс; переклала Ірина Михайлишена. Київ: ArtHuss, 2020. — 262 с.
10. Майкл Джонсон. А тепер спробуйте щось дивніше: як вижити в креативному бізнесі і лишатися невичерпним джерелом ідей / М. Джонсон — пер. з англ. Юлія Максименко — Київ : ArtHuss, 2020. — 256с.
11. Михайленко В. Є. Основи композиції / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлєв. — Київ : Каравела, 2008. — 304 с.
12. Міщиха Л.П. Психологія творчості. Навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. — 448 с.
13. Норман, Дональд А. Дизайн звичних речей. / Дональд А. Норман. — Пер. з англ. Максим Бакалов — Клуб сімейного дозвілля, 2019.— 320 с.
14. Победін В.А. Знаки в графічному дизайні. / В.А. Победін — Харків: Веста. Вид-во «Ранок», 2001. — 96 с.: іл.
15. Робін Вільямс. Дизайн: книга для недизайнерів. / Р. Вільямс — перекл. з англ. Юлія Шкет — Віват, 2022. — 240с.
16. Суджич Д. Б – Баугауз, Ю — Ютуб: Абетка сучасного світу. / Деян Суджич – пер. з англ. Дарія Цепкова; ArtHuss, 2021. — 336 с.
17. Синєпулова Н. Композиція: Тотальний контроль / Наталія Синєпулова; пер. з рос. Роза Туманова. Київ: ArtHuss, 2019. — 240 с.
18. Сбітнєва Н. Історія графічного дизайну: [навч. посіб.] / Н. Сбітнєва. — Харків : ХДАДМ, 2014. — 221 с.
19. Шон Адамс. Як дизайн спонукає нас думати / Пер. з англ. Максим Тимченко. Київ : ArtHuss, 2022. — 256 с..
20. Шевченко В. Я. -. Композиція плаката: Навч. посібн. — Х.: Колорит,. 123 с.

21. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. — 112с.
22. Arnheim R. Art and visual perception. / Arnheim Rudolf — University of California Press Berkeley and Los Angeles, California, 1974. — 508 p
23. Bierut M. How to use graphic design to sell things, explain things, make things look better, make people laugh, make people cry, and (every once in a while) change the world / Bierut, Michael — Thames and Hudson Ltd, — 694 p.
24. Bierut M. Seventy-nine short essays on design / Michael Bierut. — Princeton Architectural Press, 2007. — 272 p.
25. Bierut M., Helfand J. Culture Is Not Always Popular: Fifteen Years of Design Observer. / Michael Bierut and Jessica Helfand — The MIT Press, 2019. — 240 p.
26. Fiell C., Fiell P. The Story of Design: From the Paleolithic to the Present / Charlotte Fiell, Peter Fiell — Goodman Fiell, 2018. — 512 p.
27. Hembree Ryan. The complete graphic designer. / Ryan Hembree. — United States of America by Rockport Publishers, Inc. 2011. — 192 c.
28. Leborg C. Visual Grammar: A Design Handbook. / Christian Leborg — Princeton Architectural Press; Illustrated edition (21 July 2022). — 96 p.
29. Lupton E. Graphic design: new basics / Ellen Lupton and Jennifer Cole Philips — Princeton Architectural Press, 2008. — 248 p.
30. Lupton E. The ABC's of Triangle, Square, Circle: The Bauhaus and Design Theory. / Ellen Lupton, J. Abbott Miller — Princeton Architectural Press, 2019. — 68 p.
31. Landa Robin. Graphic Design Solutions. / Robin Landa. — 4 th edition. Wadsworth Cengage Learning. 2011. — 481 c.
32. Lidwell W. Universal Principles of Design / William Lidwell, Kritina Holden, Jill Butler.—Beverly, Mass. : Rockport Publishers, 2010. —272 p.
33. Millman, Debbie. How to think like a great graphic designer / Debbie Millman. — ALLWORTH PRESS. New York. USA. 2007. — 236 c.
34. Newman M. The 22 Irrefutable Laws of Advertising / Michael Newman. Wiley & Sons, Incorporated, John, 2004. — 242 p.
35. Ogilvy D. Ogilvy on Advertising / David Ogilvy — Knopf Doubleday Publishing Group, 2013. — 224 p.
36. Rand P. Thoughts on Design. / Paul Rand — Chronicle Books, 2014. — 96 p.
37. Salchow G. About Design: Insights and Provocations for Graphic Design Enthusiasts. / Gordon Salchow — Allworth, 2018. — 208 p.
38. Sellers L. Women Design. Pioneers from the twentieth century to today. / Libby Sellers — Frances Lincoln, 2021. — 176 p.
39. Weinschenk S. 100 more things every designer needs to know about people / Susan Weinschenk. 2016. — 272 c.
40. Whitbread D. The design manual. / Whitbread David — University of New South Wales Press Ltd, 2002. — 300 p.

Електронні джерела:

1. Ієрархія змісту в дизайні. URL:
<https://cases.media/article/iyerarkhiya-zmistu-v-dizaini>
2. 3 Design Layouts: Gutenberg Diagram, Z-Pattern, And F-Pattern URL:
<https://vanseodesign.com/web-design/3-design-layouts/>

3. Графічні плакати. URL: <https://www.typographicposters.com/>
4. Eric Kim Dynamic Composition Manual. URL: <https://erickimphotography.com/blog/books/>
5. Story board: dynamic vs flat staging.
URL: <https://grizandnorm.tumblr.com/post/174610271298/tuesday-tips-dynamic-vs-flat-staging-a-huge>
6. The 7 principles of design and how to use them. URL: <https://99designs.com/blog/tips/principles-of-design/>
7. The 13 Principles of Design & How to Apply Them. URL: <https://paperform.co/blog/principles-of-design/>